

Ötnyolc A sora

2020/2021 I. félév

12. szám - különkiadás

A BARTÓK BÉLA ELMÉLETI LÍCEUM FELSŐ TAGOZATOS DIÁKJAINAK LAPJA

'89 BLOG

IDŐUTAZÓK

KALÓZOK

FORRADALMÁROK

MAGYARORSZÁG
FŐKONZULÁTUSA
KOLOZSVÁR

'89 BLOG - pályázat

Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa **'89 blog** munkacímen blogpályázatot hirdetett általános és középiskolások számára a rendszerváltás témakörében. 4–5 fős csapatok jelentkeztek, akik személyes tapasztalatokat gyűjtve (az eseményekben érintett rokonoktól, ismerősöktől) internetes blogban (online napló, internetes napló) számoltak be mindarról, amit számukra a rendszerváltás, a forradalom jelent.

A pályázatra szánt blogokat a csapatok dinamikusan frissülő tartalommal látták el, aktuális dátumokhoz kapcsolódó korabeli események feldolgozásával. A blogok decembertől váltak nyilvánossá a WordPress internetes oldalon, ahol lájkvadászat kezdődött a munkákhoz. A beérkező pályamunkákat a zsűri tartalmi, kreativitási, esztétikai szempontok szerint fogja értékelni. Mindkét korosztályból a három első helyezett csapatot díjazza, valamint a szakmai díjak mellett közönségdíjakat is kiosztanak 2021. március 15-én.

Iskolánkból hat csapat nevezett be (öt csapatnak a munka megvalósítása is sikerült):

1. **IDŐUTAZÓK** (Fernengel Júlia, Oláh Anna, Riskó Hanna, Szentmiklósi Anna – VII. B osztály) – mentor: Balla Lóránt – elérhetőség: <https://idoutazas89.wordpress.com>
2. **KALÓZOK** (Borbély Apor Levente, Deac Cristian Endre, Lazăr Róbert, Rzepecki Alexandru Dominik, Szűcs Erik Ferenc) – mentor: Balla Lóránt – elérhetőség: <https://temesvarpokolimultja.wordpress.com>
3. **FORRADALMÁROK** (Csortán Fábián, Festő András, Ozsváth Dávid, Radó Christian – VIII. osztály) – mentor: Fodor Enikő – elérhetőség: <https://1989forradalom.wordpress.com>
4. **FŐNIX** (Király Rebeka, Kis Istvánfi Kinga, Major Barna Péter, Makkai Gergő Botond – IX. osztály) – mentor: Fodor Enikő – elérhetőség: <https://forradalom89.wordpress.com/blog/>
5. **SZABADSÁG SZÁRNYAI** (Benke Andrea, Cziprián-Kovács Kinga, Kuglis Albert, Szász Botond – X. osztály) – mentor: Fodor Enikő – elérhetőség: <https://szabadsagszarnyai2020.wordpress.com/>

Lapunk ezen külökiadásában az V–VIII. osztályos csapatok alkotásait mutatjuk be.

Balla Lóránt, magyartanár

IDŐUTAZÓK

1989

Fernengel Júlia, Oláh Anna, Riskó Hanna, Szentmiklósi Anna – VII. B
Mentor: Balla Lóránt **Elérhetőség:** <https://idoutazas89.wordpress.com>

Bemutakozás

Időutazók 2020. november 9.

Temesvár, 1989. november 30.

Szervusztok!

Miklósi Máriának hívnak. 1989-ből utazok 2020-ba. Szeretném nektek bemutatni, hogy mit is jelentett a temesvári közösség számára, számomra az 1989-es forradalom.

Ki is vagyok én? Egy időutazó. Ez lenne a legmegfelelőbb válasz. A kívülálló számára mindössze egy átlagos 7-es diáklány, aki a 2-es számú Matematika-Fizika Líceum tanulója. Meglepődve tapasztalom, hogy iskolám neve a jövőben megváltozik és a Bartók Béla Elméleti Líceum nevet kapja. Nem értem. Hogyan lett Bartók? Mi köze Bartóknak Temesvárhoz? Tudtom szerint Nagyszentmiklós szülöttje... Most veszem csak észre, hogy eltértem a bemutatkozástól.

Szóval, egy átlagos 13 éves lány vagyok. A családommal élek – anyukámmal, apukámmal és a 16 éves nővéremmel, Tündével. Az életem elég érdekes. A legjobb barátnóm 2020-ban él. A rendőrség köröz engem '89-ben. Hogy miért, ez egy jó kérdés, őszintén, erre még én sem tudom a választ.

Hogy jobban el tudjatok képzelni egy kis leírás következik most rólam: közepes termetű, kékszemű, sötétbarna hajú lány vagyok. Az arcomat szeplők borítják, fülbevalót hordok, és szeretek az időben utazni. Nagyon veszélyes a munkám, mivel nem beszélhetek senkivel, csak azok láthatnak, akik hisznek az időutazásban, a korok közti átjárhatóságban. Ez megkönnyíti a dolgom.

Bármilyen furcsának is tűnik nektek, de mostantól fogva lett egy időutazó barátotok, ismerősötök. Amire nem számítottatok, az most megtörtént, bekövetkezett. Kérlek titeket, vigyázzatok a titkaimra, hogy ne okozzon semmiféle galibát a jövőben...

Közzé teszem számotokra az önéletrajzomat is. Fogadjátok szeretettel!

Név	Miklósi Mária	
Lakcím	300200, Temesvár, Liniștei utca 1., Temes megye, Románia	
Születési hely és dátum	1976. december 3., Temesvár, Temes megye, Románia	
Munkakörök	Tanuló Osztályfelelős Diákkutató Ötnyolcasokk diáklap szerkesztője	

Képességek	Jó időérzék, a történelem ismerete, titoktartás, kalandvágy, kalandozás, elszántság és bátorság, kitartás, becsületesség
Hobbik	Társasjáték, kirándulás, utazás, olvasás, kutatás, háziállatok
Nyelvismeret	Magyar – anyanyelv Román – felsőfok (C1) Angol – középfok (B1) Német – alafok (A1)
Tanulmányok	1979–1983 Óvoda Józsefvárosi 10-es számú Napközi Óvoda 1983–1987 I–IV. osztály 2-es számú Matematika-Fizika Líceum <i>Tanító: Szabó Ferenc</i> 1987–1989 V–VII. osztály 2-es számú Matematika-Fizika Líceum <i>Osztályfőnök: Szakmár Tibor</i>
Célok	Időutazóvá válni 1989–2020 között. Bemutatni a mai fiataloknak a '89-es romániai/temesvári forradalom történetét. Történelmi versenyeken helyezést elérni.

Interjúra hangolva

 Időutazók 2020. november 16.

 Temesvár, 1989. december 26.

Interjúalanyom Kabai Zoltán, román, magyar és kanadai állampolgár, leendő fogorvos, aki gyermekkorát a Belvárosi Református Bérpalotában tölti. Mindennapjairól, családjáról és szomszédjáról, Tőkés Lászlóról, vele való kapcsolatáról, a forradalomról fog mesélni.

M. M.: Jó napot kívánok!

K. Z.: Szervusz Mária! Legyél szíves és tegezz nyugodtan, hiszen egykorúak vagyunk.

M. M.: Lenne pár kérdésem hozzád az 1989-es forradalomról, ha lehet, akkor feltenném ezeket.

K. Z.: Természetesen, ez nem egy mindennapi élmény, hogy valaki interjút készít velem, és egy kicsit izgatott is vagyok emiatt.

M. M.: Mi jut eszedbe Tőkés Lászlóról? Milyen események elevenednek fel vele kapcsolatban?

K. Z.: Nagyon sok emlék fűz László bácsihoz, köztük az is, hogy ő tartja a vallásórákat, amikre nagyon szeretünk járni a szüleim barátainak gyermekeivel. Vele tanultam meg életem első betlehemes játékát, amit még idén is előadtunk a gyerekeknek. László bácsi tanácsa szerint, mikor hívják az embert, nem szabad hallgatni, mert azt úgy értelmezhetik, hogy el akar az ember titkolni dolgokat. László bácsi mesélte, hogy István bátyja, aki Kanadában él, készül Magyarországra jönni, ahova pont akkoriban várták Bush elnököt is. A Securitate-nál én úgy állítottam be a dolgokat, hogy vigyázzanak, mert az István egy repülőgépen utazik Bush-sal, ahol a kelet-európai dolgokat és László ügyét tárgyalják. Magas lehetett ez az infó nekik, mert anélkül, hogy leírátták volna velem, mint máskor, gyorsan hazaküldtek...

M. M.: Hogyan látod gyerekszemmel a forradalmat?

K. Z.: Gyerekszemmel minden más. Gyermekként kommunizmus időszakában felnőni, összehasonlítási alap hiányában, nem annyira nehéz. Most ez számít normálisnak, ezt szokja meg az ember, nem is tudja, hogy lehetne ez másképpen is.

Amikor az ablakon kinézünk és látjuk, hogy az emberek kezdenek felsorakozni az utca másik oldalán lévő bolt előtt, természetesen mi lemegyünk, a családból valaki mindig beáll a sorba, anélkül, hogy tudnánk milyen áru érkezik éppen. Állunk türelmesen sorban, megvárjuk míg kipakolják a teherautóból a dolgokat. Állunk kint

az utcán napsütésben, esőben, hóhullásban, és fel sem merül bennünk, hogy a világ másik végén légkondicionált üzletekben tele polcok között válogathatnak az emberek minden földi jó közül.

Öröm számomra, hogy mindenkinek van munkahelye, fizetése, és bár az üzletek polcai üresek, nem hallom, hogy éhezne bárki is. Falun mindenkinek van hozzátartozója, ismerőse, és a kistermelők csak természetes élelmiszert árulnak.

M. M.: Mesélj el kérlek egy érdekes történetet, ami a forradalom idején történt veled?

K. Z.: A „szekusok” akkor is hibáztak, amikor a következő esemény történt. Egy bizonyos Mária nevű, magyarországi hölgy egy nap megjelent az ajtónkban, beengedtem és mondta, hogy Tőkés Lászlóhoz szeretne bejutni. Délelőtt volt. Aznap az osztályunk délután volt az iskolában. Délután tanultunk, mert délelőtt a kisebb osztályoknak voltak órái. A hölgy érkezésekor éppen magán matekóra készültem Kovács Lóránt barátommal. A hölgy ennyit tudott csak románul: „La Kabai.”(„Kabaiékhoz.”). Így sikerült neki bejutnia az épületbe. Korábban Dézsen járt a Tőkés családnál, onnan a Securitate „kikísérte” az országból, ő pedig még aznap, egy másik határátkelőn visszatért Romániába, és Temesvárra utazott. A tiszteletes úr ajtaja az épület bejáratnál látható volt. Az ominózus Panoráma adás után rendőrök álltak az utcaajtóban, a parókiára csakis az ő engedélyükkel lehetett bejutni. Szerencsére tudta ezt a két szót románul. A lakóház pincéje „kommunikált” a paplak pincéjével, de az ajtó a paplak oldaláról be volt zárva. Lóránt barátommal kimentünk az utcára, teniszlabdával kezdtünk el játszani, három perc után „véletlenül” átdobtuk a labdát a parókia udvarára, átmásztam a kerítésen, megkértem a tiszteletes urat, hogy nyissa ki a pinceajtót, a pincén keresztül bevittem Máriát, akinek a családnevére nem emlékszem, ezért lett ő a „pincés” Mari, visszaugrottam a kerítésen a teniszlabdával, és elindultunk fél óra késéssel matek órára. A villamoson blattoltunk, mint az igazi diákok, és aznap természetesen leszállítottak minket a villamosról az ellenőrök. Megkérdezték mit csinálunk, hova megyünk, átnézték a táskánkat, majd futni hagytak büntetés nélkül. Az ellenőrök egyikét a forradalom napjaiban láttam a házunk körül bámészkodni civilben, akkor gondoltam először arra, hogy nem is ellenőrök voltak, akik minket igazoltattak, hanem a titkosszolgálat emberei. Biztos látták, hogy átugrottam a kerítésen, valószínűleg azt gondolták, hogy infókat csempészek ki a házból, ezért magamra vontam a figyelmet, és engem hajkurásztak matek órára menet, miközben „pincés” Mari zavartalanul elvégezte azt, amivel engem gyanúsítottak. Szerencsés véletlen, ami rosszul is elsülhetett volna. Levelet csempészttem én is, de anélkül, hogy tudtam volna róla...

Az édesapám tekerte fel a golyóstollam belsejébe a levelet, amit az én tolltartómban hoztunk ki a házból, majd mielőtt elváltunk, kölcsönkérte tőlem, mintha csak írószerszámra volna szüksége.

Pár évvel később tudom meg, hogy az az írószerszám a magyar nagykövetségig jutott el, ott szét kellett törni,

mert össze is volt ragasztva, nehogy véletlenül ki lehessen bontani. Nem az én érdemem, nem az én leleményességem, de része voltam, anélkül hogy be lettem volna avatva. A postagalamb akkor Jászfalvi Sándor volt. Édesapám, mint Tőkés László szomszédja és bizalmasa a titkosszolgálat megkülönböztetett figyelmének örvendett. Mindig biblia idézetekkel készült az ilyen találkozókra, és volt olyan, amikor kicsit kótyagosnak hitték emiatt. Az ott leírt jelentések tollbamondások voltak, azt kellett írni, amit ők diktáltak...

Váratlan fordulat

Időutazók 2020. november 23.

Temesvár, 1989. december 21.

Sokszor hallhatjuk azt a kifejezést hogy KOMMUNIZMUS. De vajon tudjuk, hogy mit jelent? A kommunizmus olyan társadalmi formát jelent, hogy a társadalom tagjai szükségleteiknek megfelelően részesednek az anyagi javakból. Ezért csak fikció volt, soha sehol nem valósulhatott meg eddig a világon. Csak szocializmusról lehet beszélni, ahol az emberek a teljesítményük szerint részesülnek az anyagi javakból. Sokszor megkérdezik tőlem, hogy milyen is volt, hogy éltem meg? Én ilyenkor csak fogom a fejemet, mert szavakba nem lehet önteni, hogy egyes családok miket élhettek át. Most azt képzeljétek el, hogy milyen lehetett valakit elveszíteni úgy, hogy netán még a megmaradt újságban van egy kép holttestéről, mert bizony ilyenek is voltak...

Sajnos én is el tudok mesélni egy rémtörténetet, egy megrázó sztorit, amit a mai napig sem sikerült elfelejtenem. Ma életem egyik legszörnyűbb napjáról írok nektek.

Egy csodás napnak indult, de szörnyű nap lett belőle. Reggel iskolába indultam a nővéremmel, anyukám és apukám otthon maradtak.

Iskola után a szüleim becsomagoltak nekünk mindent, ami csak kellett estére, és elküldtek a szomszédhoz, aki házban lakott. A pincében kellett aludnunk, hogy az eltévedt golyók ne sebesítsenek meg minket. Ahogy minden gyerek, este nem tudtunk aludni, csak megjártuk magunkat. A kisebbek elkülönültek a nagyoktól, de a nővérem akkor is mellettem volt, mint egy legjobb barát. Nagyon emlékezetes este volt a nővéremmel.

Mikor az utcára léptünk, nagy durranást hallottam, a testvéremet aznap lelőtték, csak egy baleset volt, viszont az én életemet megváltoztatta. A szüleim azonnal lerohantak, és sírni, zokogni kezdtek. A történetek után átmentem a szomszédba és a pincében aludtam sok más gyerekekkel együtt. Ők is, mint jó emberek vigasztaltak, és minden tőlük telhetőt próbáltak megtenni, de nem nagyon tudtam kiverni a fejből a történeteket. A gondolatok, és valami csöppnyi remény cikázott a fejemben, egész este nem tudtam aludni. Azon gondolkodtam, hogy mi rosszat tehetett a nővérem, hogy ezt érdemelte. Én biztos voltam benne, hogy semmi rosszat nem tenne senkivel. Felidéztem közös emlékeiket, amelyeket együtt éltünk át, és azt az estét amikor utoljára láttam. Csodaszép mosolya volt. Mindig mellettem volt. Bármilyen áron megvédtem engem – még az élete utolsó napját is annak szánta, hogy megvédjen engem...

Nehéz volt volt feldolgoznom, hogy az a személy, aki talán a legjobban szeretett, nincs többé. Most is hallom a hangját, és azt a nagy durranást, a lövést. Kellott egy kis idő, amíg ezt fel tudtam dolgozni. Minden december 21-én, halála napján rá gondolok, és arra, hogy ez nem az én hibám, ennek így kellett történnie. Minden december 21-én úgy érzem, amikor alszom, hogy ott ül az ágyam szélén, és ahogy régebben, fejemet simogatva altat el. Így örökké megtartom az emlékét a szívemben és lelkemben.

„Ilyen az élet – egyszer lenn, egyszer fenn. És vége is: odafenn már nem fáj semmi.”

(Rejtő Jenő)

Virtuális séta '89 temesvári helyszínein

Időutazók 2020. december 2.

Temesvár, 1989. december 27.

Mivel Temesvár egy történelmileg fontos város, úgy gondoltam, hogy érdemes lenne, ha bemutatnám nektek az 1989-es forradalom helyszíneit.

„Utazásunkat” a Mária téren kezdtük, majd a református templomhoz, parókiához érkeztünk, ahonnan Tökés László református lelkész indította el a forradalmat...

Ezt követő állomásunk a Mária híd, amelyen keresztül a tüntető tömeg az Operatér felé vonult.

A Jenő herceg téri villamossínek az emberi barikád miatt váltak ismerté...

Talán a temesváriak számára az egyik legfontosabb és legismertebb forradalmi helyszín az Operatér. Az óriási teret 1989 decemberében annyian lepték el, hogy még egy hangya se fért volna el az emberi lábak között.

Ugyanitt található egy épület, a Löffler palota, amelynek falain eltévedt golyók nyomai láthatók...

Az emberek elméiben talán az is emlékezetes volt, hogy az ortodox katedrális lépcsői véresek voltak az ott elhunyt fiatalok kiontott véréből, amelynek nyomait december 17-én nagy eső mosta el...

<https://www.youtube.com/watch?v=iK-gPJ1QAn0>

Szabad Szó vs Új Szó

Időutazók 2020. december 8.

Elhatároztam, hogy össze fogom hasonlítani a múltbeli (1989 körüli) szabadság-felfogást a mostanival (2020 körüli).

A barátnőim, és én is, kiválasztottuk a legfontosabb szabadságról szóló idézetünket, és leírtuk, hogy miért ez a kedvencünk.

„Az egyetlen szabadság, ha önmagad vagy.”

Számomra azért tetszik nagyon, de nagyon ez az idézet, mert ha nem lehetek önmagam, akkor olyan, mintha hazudnék magamnak és másoknak. '89-ben ez nem volt így. Az emberek nem adhatták önmagukat, nem mondhatták ki a saját véleményüket, pedig egy vélemény az embert és annak gondolkodását tükrözi. A személyiségünk akkor teljes, ha nem kell szerepet játszani, hanem önmagunkat adhatjuk. (Julia)

„A forradalom igazi hősköltevény, de ha egyszerűen abbahagyjuk és eltűnünk, az ő hősköltevényük lesz, nem a miénk. Az ország az övék marad, és sose lesz a miénk.”

Számomra a szabadság az, amikor szabadon elmondhatom a véleményemet, és azt senki sem változtatja meg. Ki mersz állni, elmondod a gondolataidat akkor is, ha tudod, hogy nem mindenki fog egyetérteni veled. Az emberek sokszor félnek valakitől/kiktől vagy valamitől/miktől. Az ilyen embertársainknak meg kell említeni, hogy szabadok vagyunk, a saját szavunkat senki sem tudja elvenni tőlünk. A szabadság szólásszabadság. 1989-ben azért lázadtak fel az emberek, mert hiányzott a szólás-, írás-, gondolkodás- és cselekvési szabadság. (Anna)

„A szabadság nem létezik, ha nem küzdesz meg érte minden áldott nap.”

Ez az egyik kedvenc idézetem, mivel az életben semmit se adnak ingyen – mindenért meg kell dolgozni. A forradalom ideje alatt az emberek az ő szabadságukért és a mi szabadságunkért is harcoltak. (Anna)

„Ha azt csinálod, amit szeretsz, az szabadság. Ha szereted, amit csinálsz, az boldogság.”

Nagyon tetszik ez az idézet, mivel sok ember nem tud különbséget tenni a boldogság és a szabadság fogalma között. Ez az idézet mutatja meg igazán, hogy mit is jelent boldognak lenni és hogy mit is jelent szabadnak lenni.

Van egy saját gondolatom is a szabadságról:

*A boldogság nem egyenlő a szabadsággal.
A szabadság tesz boldoggá.* (Hanna)

Szabadság 1989-ben	Szabadság 2020-ban
Mindannyian szabadnak és egyenlőnek születtünk	
Nem mindenki volt egyforma. A párt kiszolgálói több jogot élveztek, mint az átlag ember. Aki másként gondolkodott, más nézetei voltak, azt börtönbe zárták.	2020-ban sem tökéletes a helyzet, mert még mindig vannak olyanok, akik ezt a jogot nem tartják be, de a helyzet sokkal jobb, mint a kommunizmus idején. Szabad a véleménynyilvánítás.
Az élethez való jog	
Ha valaki súlyosan vétett a törvény ellen, akár halálbüntetés is járt érte. Ezekben az időkben nagyon sok embert öltek meg jogtalanul.	Ma viszont már büntetendő az, ha valakit megölnék, a törvényszegésért is csak börtön- vagy pénzbüntetés jár.
A kifejezés szabadság	
A kommunizmus alatt bárki, aki Ceaușescu ellen szólt, megbüntették valamilyen formában.	Ma az emberek szabadok, és mindenkinek joga van elmondani véleményét, bármi is legyen az.
A gondolatszabadsághoz (a valláshoz) való jog	
Ceaușescu nem kedvelte a vallást, így bezáratta és lerombolta a templomokat, azokat, akik fel mertek szólalni ez ellen, megbüntette.	31 év elteltével az emberek járhatnak templomba, hihetnek Istenben, nem jár ezért büntetés, és templomok százai épülnek.

A diktátor utolsó napjai

Időutazók 2020. december 16.

Temesvár, 1989. december 15.

December 15. keltezése e napnak,
 Hol a feldúlt emberek határozottan megindultak.
 Borzalmas napok voltak azok,
 De eljön a szabadság meglátjátok.
 Sok fájdalom és gyötrődés kell a cél eléréséhez,
 De nemsokára eljő ez is, és mindenki boldog lesz.
 Jön a milícia fegyverrel a hátán,
 És mi csak szaladunk meg nem állván.
 Csak látjuk, hogy emberek százai érik el végső álmukat,
 De még egy néma perc sem jut arra, hogy gyászoljuk halálukat.
 Futnak az emberek, mert már a tankokkal jönnek,
 Mindenki ámul, hogy mennyi kárt tesznek.
 Emberek ezrei követelik szabadságukat,

Mindenki azért küzd, hogy elérjék az álmukat.
 A sok viszály ellentéteket okozott,
 És a diktátor levegő után kapkodott.
 A megannyi szenvedés megérte az árát,
 A szabadság innen majd eléri határát.
 Kemény idők, kemény emberek, de túléltek,
 S a hősök emlékét évente idézzük.

<https://www.youtube.com/watch?v=GenspoyaRjU>

Végre eljött a szabadság!

Időutazók 2020. december 23.

🕒 Temesvár, 1989. december 24.

Kedves olvasói a naplómnak!

Az utóbbi időszakban röviden bemutattam nektek az 1989-es forradalom történetét, és azt, hogy mit jelentet a közösség számára ez a történelmi esemény. Szerettem az időben utazni, szerettem a barátnőimmal lógni, és veletek mindent szerettem megosztani. A kalandnak lassan vége van, el kell búcsúznom tőletek, barátnőimtől és az időutazástól is. Nagyon élveztem ezt az életre szóló kalandot! Az utóbbi hónapokban sok tartalmat tettem közzé a virtuális naplómban. A sok változatos bejegyzés közül a kedvenceim voltak a videók, mivel ezekben tudtam a legjobban kifejezni magamat, de a képek, a zene és a szövegek segítségével igyekeztem kifejezni a gondolataimat, érzéseimet. Úgy döntöttem, hogy egy kedves videóval fogok elbúcsúzni tőletek. A rövidfilm egy számomra nagyon kedves dalt és forradalmi képeket tartalmaz Temesvárról. Ezúton szeretnék kellemes és áldott ünnepeket kívánni nektek! Örüljétek annak hogy szabadok lehettek!

Borbély Apor Levente, Deac Cristian Endre, Lazăr Róbert,
Rzepecki Alexandru Dominik, Szűcs Erik Ferenc

Mentor: Balla Lóránt

Elérhetőség: <https://temesvarpokolimultja.wordpress.com/>

Bemutakozás

🕒 Temesvár, 1989. december 13.

A fedélzetre, Kalózok!

Mi öt (valójában hat) jó barát vagyunk, akik a változást, az új időket, a forradalom győzelmét várjuk. A legtöbb időnket együtt töltjük, együtt lógunk hetente legalább kétszer, találkozunk és egymásnak mesélünk történeteket.

Az iskolához közel, a Bega partjánál szoktunk összegyűlni, ahol egy hajó vesztegel a vízen.

Azért szoktunk itt találkozni, mert elbújhatunk könnyen az elhagyott hajó belsejében.

A Kalózok nevet nem mi választottuk, hanem így becéztek minket az iskolában. Nekünk megtetszett a név, így ránk ragadt.

Heti kétszer le szoktuk jegyezni a legérdekesebb történeteket a hajón elrejtett közös Kalózok-naplóba, hogy ne felejtsük el. Érezhető már, hogy a forradalom hamarosan ki fog törni a napokban, ezért gyakrabban fogunk találkozni, írni a Kalózok-könyvünkbe. A legjobb történeteket választjuk ki, hogy megmaradjon az utókornak. A Kalózok legfőbb ellensége a Securitate. Az írásaikat elrejtjük a hajó deszkái közé, hogy ne találják meg. Erről senkinek se beszéljétek!!!

A Kalózok tagjai és a közös naplójegyzetünk szerzői:

Barna Marcell

Balogh Márió

Török Barnabás

Orosz Szilárd

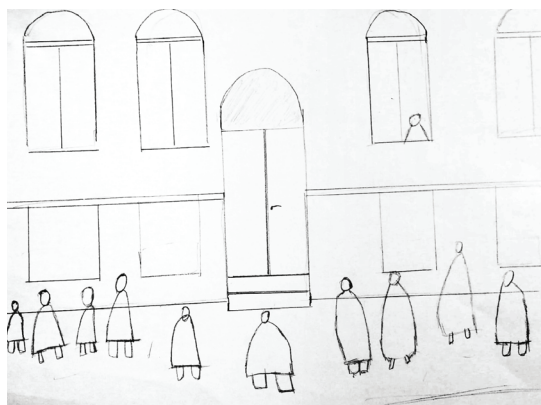
Németh Barna (és László, testvérek)

A következőkben 1989. dec. 15. és 20. között jegyzeteinket, alkotásainkat ismerhetitek meg a Kalózok-naplóból.

Jó olvasást!

Napló - első bejegyzés

👤 Kalózok 🕒 1989. december 15.

Kedves Naplóm!

Az embereknek kezd elégük lenni a kommunista rendszerből, diktatúrából, mert nincs jó és nyugodt életük. Szabadságra vágnak. Jobb körülményekre. A Securitate (félelmetes titkos rendőrség) miatt Románia rendőr állammá vált. Az emberek egy hónappal ezelőtt Brassóban felkeltek, megmozdultak a jobb életkörülmények érdekében.

Nálunk, Temesváron ma elkezdődött a forradalom. A Mária téren románok, magyarok és minden nemzetiségűek gyűltek össze. A vallásszabadságot követelték. Szlogeneket találtak ki és skandáltak. Végigvonultak az utcákon, és a fő épületeket megrongálták. A kommunista szimbólumokat kihajították az ablakokon. Ez még csak a kezdete volt a kommunista Temesvár bukásának, valamint az új és szabad Temesvár megszületésének... (Marcel)

Napló - második bejegyzés

 Kalózok 1989. december 16.

Kedves Naplóm!

Éppen ebédeltünk ma a családdal, amikor elkezdett remegni a ház. Földrengés nem lehet – gondoltam magamban. Kinéztem az ablakon, és látom, hogy éppen egy tank halad a város főtere felé. Szóltam édesapámnak, hogy mit láttam, majd jeleztem neki, hogy én is ott szeretnék lenni a város központjában.

Apával elmentünk a belvárosba. Beálltunk a tömegbe. Rengetegen voltak: kicsik, nagyok, ballonkabátosok, fiatalok, idősek, ordítók...

Egyszer csak lövéseket hallok. Azt nem tudom, hogy édesapa megijedt-e, de én nagyon. Remegtem. Kirázott a hideg... Apa megragadta a kezem, majd biztatására gyorsan haza siettünk. Szerencsére! Jól esik, hogy ennyire óv, védelmez, félt és szeret. (Mário)

Napló - harmadik bejegyzés

 Kalózok 1989. december 17.

Kedves Naplóm!

Amikor reggel mentem volna az iskolába, egy tank jött be az utcánkba. Nagyon megijedtem. Félttem, de hajtott a kíváncsiság. Gyorsan szaladni kezdtem. Elbújtam a bokor mögé. Persze, hogy a tanknak pont arra kellett menjen, amerre én meghúztam magamat. A tank éppen a bokor mellett állt meg. Megszólítottak a katonák. Majdnem bepisiltem ijedtemben. Szerencsére, nem engem akarnak – állapítottam meg – , hanem csak eltévedtek. Rögtön hátrafelé kezdett gurulni a tank, hirtelen megfordultak, majd odébb álltak. Nagy kő esett le a szívemről. Soha nem izgultam ennyire...

Így értem be ma az iskolába...

Ennek emlékére, kedves Naplóm, lerajzolom az esetet. (Barnabás)

Napló - negyedik bejegyzés

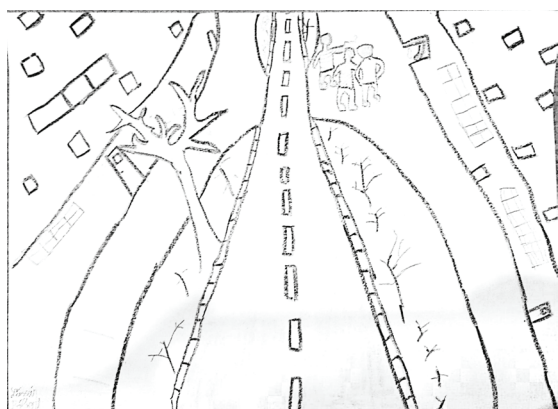
 Kalózok 1989. december 18.

Kedves Naplóm!

Ma az iskolában a tanárok beszélni kezdtek a történekről. A Kommunista Párt választát is előre megjósolták. A mai napon a hatóságok a kilakoltatásról szóló bírósági döntést akarták érvényesíteni. A helyzet kezd komolyodni nálunk, Temesváron.

Ceausescu a helyzetet nem veszi komolyan, azt hiszi, hogy csillapodni fog a helyzet, de már több város láthatja, hogy mi, Temesvár, nem vesszük félvállról ezt a forradalmat.

Az emberek – én is – kezdik bátorítani egymást. Ma az iskolában nagyon alaposan figyeltem azt, ami történik

az országban és körülöttem. Hallottam, hogy a katonák már lövöldözni kezdtek az emberekre... Jaj, mi lesz ebből?

Hazafelé rám is lőttek, de megmenekültem. A szüleimnél húzódtam meg. Itt ápolgatnak. Gyógyulgatok. Biztonságban vagyok. Veled osztom meg most a gondolataimat, kedves Naplóm! (Szilárd)

Napló - ötödik bejegyzés

 Kalózok 1989. december 19.

Kedves Naplóm!

Amikor hazajöttem az iskolából, édesapám rossz hírral fogadott. Azt mondta, hogy jött két bácsi, és rajtunk múlik, hogy tovább fogják folytatni ezt...

Azt mondták, hogy tovább fog dolgozni, és én kevesebbet fogom látni őt, és kevesebbet lehetek vele...

A helyzetet súlyosbította, hogy éppen akkor hallottam egy nagy tankot elmenni a házunk előtt, fegyverropogás kísérte, félelmetes hangok – ordítás, sírás, sikítás – szűrődik át a falon...

Kedves Naplóm, nem érzem magam biztonságban... Nyugtalan vagyok. Félttem édesapámat.

„Jos Ceușescu!” „Jos Ceușescu!” – folyton ez zúg a fejemben.

Tudom, hogy az ítélet napja közel van!... Adj erőt! (Barna)

Napló - hatodik bejegyzés

 Kalózok 1989. december 15.

Kedves Naplóm,

Az iskolában ma nem történt semmi különös. Tanultam néhány új dolgot, de semmi elképesztő.

Miközben jöttem hazafelé, puskalövéseket hallottam. Ekkor elkezdtem gyorsan szaladni. Közel voltam otthonunkhoz, de hallottam egy újabb lövést. Elbújtam. Ahogy csendben ültem és hallgattam, észrevettem, hogy az utcánkából jött, egy lépcsőházból. Nem tudtam hazamenni, legalábbis nem a megszokott útvonalon. Megpróbáltam kikerülni a háztömböt, de nem sikerült.

Ekkor láttam meg, ahogyan az egyik itteni lakó ballagott hazafelé. Gyorsan elbújtam, és amikor bement a lépcsőházába, én is gyorsan becsúsztam a háta mögött...

A nap többi része nem volt olyan különös... Azóta itt ülök és tanulok... (László)

Interjú Borbély Viktóriával

B.M.: Szerinted miről szólt az 1989-es forradalom?

B.V.: Az 1989-es forradalom maga volt a felszabadulás a kommunizmus alól. Temesváron pattant ki a forradalom szikrája. Óriási különbség van a személyes megélés és a társadalmi jelenség között. Visszatekintve és figyelembe véve a tényfeltáró sajtóból származó információkat, országos szinten belső és külső összehatás vezetett el a mélyreható társadalmi átalakuláshoz. Nagyon összetett folyamat volt. Az események értelmezése is változott az idők során. Mindenképpen történelmi fordulópontnak tekinthetjük. Átmenet volt egy önkényuralmi rendszerből egy demokratikusabb rendszerbe, az egypárt rendszerből a többpárt rendszerbe.

B.M.: Mit gondolsz Tőkés László szerepéről a forradalom kapcsán?

B.V.: Tőkés László temesvári református lelkész nagyon bátran szegült szembe egyházi feletteseivel, de ezáltal az államhatalommal is, mivel az egyházat a Securitate tartotta szoros ellenőrzése alatt. Tőkés Lászlót nem tudták megfélemlíteni a Securitate embereinek támadásai sem. Ő kiállt a maga igaza mellett. Bátorságának híre elterjedt hívei és más felekezeti emberek között is, sokan szolidarizáltak vele. Így kerülhetett sor arra, hogy az igazság és az igazságosság mellett kiálló tömeg felismerte, hogy többről van szó, és a tüntetés hamar államellenes tüntetéssé alakult. A felkelés kiterjedt más városokra is, majd Bukarestbe is, ami a Ceaușescu diktátor bukásához vezetett. Ezért mondjuk, hogy Tőkés László az 1989-es forradalom szikrája volt.

B.M.: Hogy élted meg ezeket a napokat?

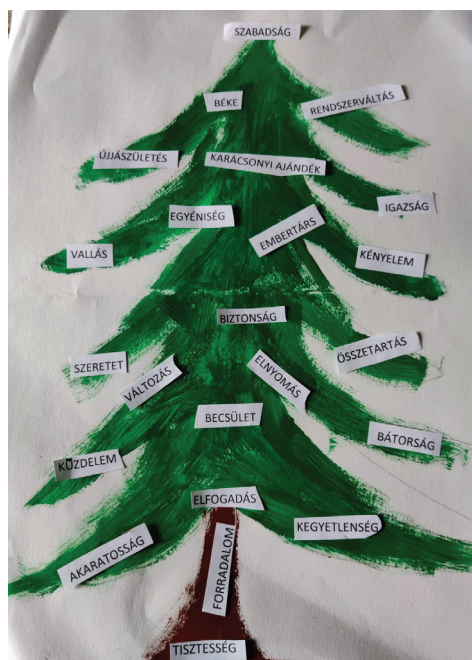
B.V.: Csodálatos napok voltak ezek! A megalázottságból a hirtelen felszabadult, büszke életérzésre váltani. Boldogító érzés volt nem félni többé, szabadon lélegezni, beszélni. Nagy reményeket tápláltunk a kisebbségi helyzetünk javulásával kapcsolatban.

B.M.: A forradalomban részt vett-e a családod?

B.V.: Férjem, Borbély Imre már 1987-től kezdve támogatta Tőkés László akkor még néma harcát. Barátság is szövődött a családjaink között. December 15-én részt vettünk a gyertyás tüntetésen, majd 17-én ott voltunk a református parókiánál. Sógorom, Borbély Zoltán tagja volt annak a csoportnak, amely leállította a villamost, lehetővé téve az emberek gyülekezését.

A magyarok önszerveződése ezután azonnal megkezdődött. Borbély Imre hamarosan bekerült a Romániai Magyar Demokratikus Szövetség 7 tagú vezetőségébe, majd 1992–1996 között országgyűlési képviselő is volt.

Boldog karácsonyt kívánunk minden olvasónak!

Csортán Fábіán, Festő András, Ozsváth Dávid, Radó Christian – VIII.o.

Mentor: Fodor Enikő

Elérhetőség: <https://1989forradalom.wordpress.com/blog/>

Márton József titkos naplója

Kedves Naplóm!

Márton Józsefnek hívnak, 11. osztályos tanuló vagyok, 17 éves.

Egy tömbháznak a negyedik emeletén élek Temesvár szélén.

Van egy kutyám, akit Marcinak hívnak, és nagyon jó barátok vagyunk. Nagyon szeret az ágyamon aludni. Van még egy macskám, akit Cirminek hívnak, és különös módon, Marci és Cirmi nagyon kedvelik egymást. A szüleimről nincs sok mondanivalóm. Az anyukámmal élek, mert a szüleim elváltak, mikor 13 éves voltam. Azóta az anyukámmal élek Temesváron. Az apukámról semmi hír, mert mióta elvált az anyukámtól, azóta nem ír és nem telefonál.

Egy temesvári iskolába járok, aminek a nevét nem mondom el, maradjunk csak annyiban, hogy temesvári iskola. Sok barátom van ott, akikkel sokat szoktunk nevetni a szünetekben. Kedvenc tantárgyam a magyar nyelv és irodalom, mert szeretek könyveket, meséket olvasni és naplót írni, ez az egyik kedvenc hobbim. Ugyanakkor szeretek riportokat készíteni más emberekkel. Ezzel a hobbival sok embert megismerhetek, együtt is érezhetek azzal az emberrel.

1989 decemberét írjuk és mindjárt itt van a születésnapom. Nagyon érdekes napon születtem, 1977. december 24-én és december 24-én van a fenyőünnep, ugye milyen érdekes?

Ezek a legfontosabb információk, amiket meg kell őrizni rólam.

 Forradalmárok **1989. december 13.**

Felkeltem 6:30 fele, mert 8 órakor kezdődtek az óráim. Nem lakom nagyon messze az iskolától, de felkeltem hamarabb, hogy egyek, meg készítsem el a tízórait. 7 órakor mentem el otthonról. Az úton találkoztam a jó barátommal, Pistával. Egy kicsit nehezen haladtunk, mert fáj a lábunk a tegnapi foci miatt, de sikerült 7:30-ra odaérni. Még szerencse, hogy ilyen közel lakom az iskolához, és nem kell villamossal közlekedjek. Azok az osztálytársaim, akik villamossal jönnek, legalább egy fél órával hamarabb indulnak el, mert a villamos nagyon kiszámíthatatlanul közlekedik. A múltkor Erzsike le is maradt a román dolgozatról (később kellett megírja), mert nem fért fel a villamosra. Már az ő megállójában úgy tele volt, hogy a villamos ajtaját nem lehet becsukni. Volt egy pár nagyfiú, aki felkapaszkodott a villamos ütközőjére, de ő nem mertte ezt megtenni. Nem az ő hibája volt, és mégis rettenetesen összeszidta a tanárnő a késésért.

Óra előtt beszélgettünk az osztálytársaimmal a mai matek tesztről. Első óránk magyar volt. A második óra angol, nagyon szeretem az angolt. Kár, hogy olyan kevés órában tanuljuk. A harmadik fizika, majd jött a matematika. Nagyon nehezen megy ilyenkor, mert a nap végefele van és nehezebben gondolkozom már, de én tanultam és jó jegyet fogok kapni. A tesztet sikeresen megírtam, tudtam mindent és nagy jegyet kapok. Az 5. óra történelem. Édesanyám azt szokta mondani, hogy nem minden úgy történt, ahogy a történelemkönyvek írják. Ezért, ha felelek, azt mondom, amit mondanom kell, és otthon anyuval elolvassuk a Tolnai-féle Világtörténelemből (még a nagyszüleimtől maradt ránk és a könyvespolcon a hátsó sorban tartjuk, mert nem szabad látszódnia) az igazságot. Utolsó óránk pedig torna (nagyon szeretem). Iskola után hazafelé mindig Pistával jövök. Hazaérek, ebédelek és nekiállok a háziknak. Én kb. 18:00-ig házizok, és azután kimegyek egy kicsit levegőzni. 19:00-kor bejövök, ha van víz, megmosakszom. Kedden és szombaton van melegvíz, akkor

megtöltöm a kádat jó forró vízzel, és addig fürdök, míg ki nem hűl a víz. Ebből néha veszekedés is lesz, mert mire én kiszállok a kádból, már elveszik a meleg vizet, és anyu már csak az én kihült vizembe tud megmosakodni. 21:00-kor ágyban vagyok. Ennyi volt a mai napra...

Forradalmárok 🕒 1989. december 15.

Péntek reggel volt, mikor jött az anyukám, hogy felköltson, hogy menjek az iskolába, de én alig tudtam felkelni. Elindultam az iskolába és elhaladtam a belvárosi templom mellett. Iskola után elmentünk a barátaimmal egy parkba beszélgetni, hülyéskedni. 17 órákor láttunk embereket gyülekezni a belvárosi templom előtt gyertyákkal a kezükben, és úgy álltak, mintha imádkoztak volna. Közelebb mentünk, de féltünk, hogy megzavarjuk őket. Figyeltük az embereket, és láttuk, hogy felírják a mai dátumot. Egy ideig még figyeltük az eseményeket, majd hazamentünk, és elmeséltem az anyukámnak a történeteket. Az anyukám nagyot nézett, és alig hitte el. Este lefekvés előtt újra átgondoltam, elképzeltem az eseményt, ami a téren történt, és elképzeltem, hogy milyen nagy baj történhet ebből...

Forradalmárok 🕒 1989. december 16.

Szombat reggel volt. 11 körül felkeltem, és 13 óráig suliban voltam. Hazafele menet Pista barátommal nagy tömeget láttunk Tőkés László háza előtt. Az emberek protestáltak a román kormány ellen. Be akartunk állni mi is a tüntetők közé, de féltünk attól, hogy jönnek a rendőrök. Nagyon féltünk, de maradtunk. Az elején kb. kétszázan voltunk, de estére talán már ezren is. 21:00-kor Pistával megbeszéltük, hogy holnap is találkozunk a központban, és elindultam hazafele. Az úton embereket láttam menni a központ fele...

Forradalmárok 🕒 1989. december 17.

A megbeszélt időpontban, a katedrális előtt vártam Pista érkezését. Kellemes, meleg nap volt. Jól esett ott álldogálni. Egyszer csak jön Pista, de nem egyedül, hanem nagy csapattal, barátokkal. Sokkal többen voltak a téren mint előző nap. A tüntetők az Opera előtt voltak és kiáltották, hogy „JOS CEUȘESCU!”. Lyukas zászlót lobogtattak, a romániai kommunista zászlót, amiből a kommunista címet kivágták. Pár óra múlva kijöttek a katonák. Nem tudtam, hogy mi fog történni. Nagyon féltem. Lőni kezdtek. Nagyon, nagyon féltem. Futni kezdtem. Futni, csak futni, minél messzebb innen, ettől a szörnyű helytől. Hátranéztem, mi van Pistával? Az előbb még mellettem volt, ő is szaladt. Pista leesett a földre. Visszaszaladtam hozzá segíteni. Mikor felemeltem, észrevettem hogy véres a pólója. Próbáltam felemelni, futni vele, de leesett a vállamról. Nagyon nehéz volt. Arca fehér volt, nem nézett rám. A szíve nem dobogott. Nem tudtam elhinni, hogy a legjobb barátom meghalt. Elszaladtam onnan könnyes szemmel...

Hazaértem, elmeséltem az egészet az anyukámnak. Mindketten hitetlenkedve és borzongva álltunk a konyha közepén. Anyu megtiltotta, hogy még egyszer kimenjek a központba. Felhívtuk Pistának a családját. Az anyukája vette fel a telefont. Közöltük vele a rossz hírt. A telefondrót másik végén néma csend volt...

Forradalmárok 🕒 1989. december 18.

Az iskolában elmeséltem az osztálytársaimnak, hogy mi történt tegnap. Mindenki sokkos állapotba került. Órák után, hazafele menet, láttam az embereket, akik az üzletek ablakait törték be. Tovább mentem, hazafele, egyedül, némán. Otthon megcsináltam a házimat, és gondolkoztam. Vajon mi lehet a központban?

Forradalmárok 🕒 1989. december 19.

Kedden az iskolában a tanárok figyelmeztettek, hogy ne menjünk a városközpontba, és ne beszéljünk a kommunizmus ellen. Anyu dolgozott. Iskola után elmentem a belvárosba. A katedrális lépcsőjéről néztem az eseményeket, mert féltem közelebb menni. Az úton hazafele láttam holttesteket, és vért a mellékutcákon. Vért, sok vért...

Forradalmárok 🕒 1989. december 20.

Bár anyu megtiltotta, de én ma is kimentem a városba. Most már nem féltem bemenni a tömegbe. Az egész emlékeztetett arra, mikor eljöttünk Pistával, és őt lelőtték. Pista emlékére együtt énekeltem a tömeggel. Mindenhol tankok voltak, hallatszottak a lövöldözések. Olyan volt, mint egy háborúban. De mi csak énekelünk. Többen segítettek a sérülteket. Egyszer csak jöttek a rendőrök. Embereket tartóztattak le. Akkor újra futni kezdtem. Futottam, futottam egyedül...

Forradalmárok ⌚ 1989. december 21.

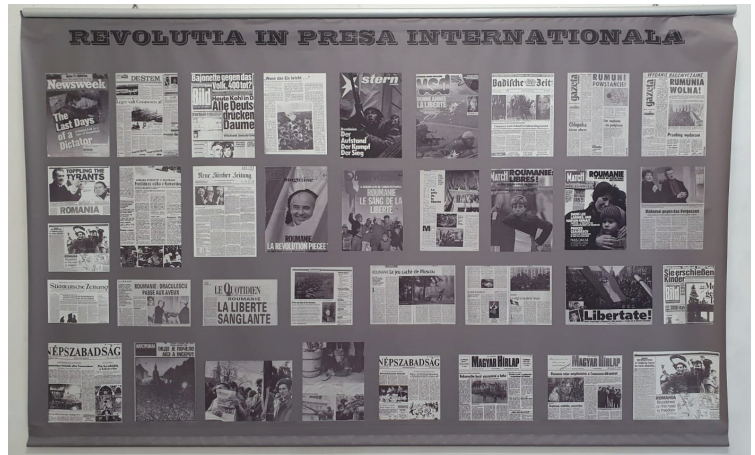
Iskola után haza kellett menjek, mert anyu otthon volt. Otthon látom a TV-ben, hogy Ceaușescu beszédet mondott. Ha nem fejezzük be, akkor még rosszabb lesz a helyzet. Az emberek tovább folytatták az ellenállást. Bukarest is bekapcsolódott a küzdelembe...

Forradalmárok ⌚ 1989. december 22.

Ceaușescu elfutott. A kommunizmusnak vége. Ezután sokkal jobban fogunk élni. Pár óra múlva kimentem a központba. Nagy tömeg ünnepelt. Találkoztam a fiúkkal. Nagyon hiányzik Pista...

Forradalmi múzeum

Temesváron emlékmúzeum őrzi az 1989 decemberében elesett hősök emlékét. Gino Rado, a Temesvári Forradalom Emlékegyesület elnöke, az 1989-es múzeum vezetője mesélt nekünk. A következő képeket ott készítettük.

Mentorok: Balla Lóránt, Fodor Enikő

Szerkesztők: Borbély Apor Levente, Csortán Fábián, Deac Cristian Endre, Fernengel Júlia, Festő András, Lazár Róbert, Oláh Anna, Ozsváth Dávid, Radó Christian, Riskó Hanna, Rzepecki Alexandru Dominik, Szentmiklósi Anna, Szücs Erik Ferenc

Tördelő: Orosz Sándor

A lap megjelenését a Bethlen Gábor Alap és a Bartók Béla Alapítvány támogatta.